

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

OLP/3557/16765/2021

Bratislava, 31.03.2021

Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 Podmienky, ktoré musia byť splnené pri individuálnej duchovnej starostlivosti

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu a opatrenia nariadené Uznesením vlády SR je možné vysluhovanie sv. omší a liturgických obradov Veľkej noci iba online formou, pričom kostoly ostávajú otvorené. Tento dokument usmerňuje, za akých podmienok je možná účasť na individuálnej duchovnej starostlivosti.

Individuálna duchovná starostlivosť sa skladá z:

- a) individuálnej duchovnej služby a
- b) individuálnej pastoračnej služby.

Individuálna duchovná služba zahŕňa najmä: individuálne spovedanie, individuálny duchovný rozhovor s duchovným. Duchovná služba môže zahŕňať aj psychickú prvú pomoc, kopingové stratégie zvládania stresu, krízy alebo smútenia pri strate blízkej osoby. Môže byť poskytovaná v prirodzenom prostredí (dom prijímajúcej osoby, príroda), zariadení (sociálnom, zdravotnom, výchovnom alebo azylovom) alebo v sakrálnom priestore (napr. kostol) alebo pastoračnom centre.

Individuálna pastoračná služba zahŕňa najmä: vysluhovanie sviatostí v prirodzenom prostredí osoby/ veriaceho, v ZSS, DOS, ústavných zdravotníckych zariadeniach, hospicioch a rehoľných spoločenstvách komunitného typu; zaopatrovanie chorých a sviatosť pomazania chorých. Touto službou môže byť poskytnutá aj Eucharistia veriacim. Môže byť poskytovaná v prirodzenom prostredí (dom prijímajúcej osoby, príroda), zariadení (sociálnom, zdravotníckom, výchovnom alebo azylovom) alebo v sakrálnom priestore (napr. kostol) alebo pastoračnom centre.

Podmienky, ktoré musia byť splnené pri poskytovaní duchovnej starostlivosti:

Vo výnimočných prípadoch odporúčame požiadať o individuálnu duchovnú a pastoračnú službu ktorú je možné vykonať len:

1. ak zúčastňujúca sa osoba (prijímateľ duchovnej alebo pastoračnej služby resp. sprevádzajúca a vysluhujúca) bude zdravá, a bez nariadených karanténnych opatrení,
 2. pri dodržaní vopred (emailom, telefonicky) dohodnutého termínu a miesta duchovnej alebo pastoračnej služby,
- na vhodnom mieste, pri zabezpečení vhodných podmienok za dodržania protiepidemických opatrení.

Ad 1. zdravotný stav zúčastnených osôb na duchovnom a pastoračnom stretnutí

Podmienkou pre umožnenie individuálnej duchovnej služby je dobrý zdravotný stav zúčastnenej osoby (vrátane sprevádzajúcej osoby v prípade, ak to fyzický stav inej osoby vyžaduje).

Informácie o osobe prijímajúcej duchovnú starostlivosť je potrebné získať telefonicky alebo budú poskytnuté e-mailom. Osoba žiadajúca o individuálnu duchovnú starostlivosť musí poskytnúť pravdivé informácie o tom, či:

- má príznaky akútnej infekcie (horúčka, kašeľ, sťažené dýchanie, iné),
- bola v kontakte s osobou COVID-19 pozitívnou (v období kratšom ako 14 dní),
- jej bola nariadená samoizolácia príslušným všeobecným lekárom alebo hygienikom RÚVZ a ešte pretrváva,
- jej bola nariadená karanténa príslušným všeobecným lekárom a ešte pretrváva,
- je liečená alebo v izolácii pre COVID-19 v domácnosti alebo z dôvodu izolácie pre príchod inej osoby zo zahraničia v priebehu posledných 14 dní,

Ad 2. Termín individuálnej duchovnej služby

Bude vopred telefonicky alebo e-mailom dohodnutý a na konkrétny čas len pre jednu osobu. Nie je možné, aby sa na jeden termín dostavilo viac osôb. Výnimkou je doprava a asistencia osoby fyzicky odkázanej na pomoc inej fyzickej osoby.

Ad 3. Vhodné miesto a zabezpečenie vhodných podmienok duchovnej a pastoračnej starostlivosti

Ideálnym miestom pre vysluhovanie duchovnej služby je exteriér okolo kostola (záhrada) alebo dobre vetrateľný priestor. V prípade zlého počasia je možné duchovnú službu poskytnúť v budove (napr. v kostole, pastoračnom centre, fare, príbytku zúčastnenej osoby), v priestoroch ktorej sa môže pohybovať len obmedzený počet osôb (max 6). Dôležité je zabezpečiť vhodné miesto s možnosťou zabezpečiť požadované opatrenia.

Z tohto dôvodu je nutné:

- Na prístupných a označených miestach pre prípad potreby nutné zabezpečiť:
 - o alkoholový dezinfekčný prostriedok,
 - o jednorazové vreckovky a
 - o vhodný odpadkový kôš (vložené nie jedno, ale dve igelitové vrecká) na likvidáciu použitých vreckoviek.

- Zúčastňujúca sa osoba na duchovnej a pastoračnej službe:
 - o Pri pohybe a účasti na duchovnom rozhovore alebo sv. spovedi používa osobné ochranné prostriedky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor).
 - o Pre osobnú potrebu by mala mať so sebou jednorazové vreckovky, igelitové vrecko (pre odkladanie použitých vreckoviek).
 - o Dodržiava osobnú a respiračnú hygienu - správny postup pri kašľaní, smrkaní a kýchaní s použitím jednorazových vreckoviek po zložení respirátora a otočení sa chrbtom k osobám v jeho okolí. V nevyhnutnom prípade, ak nemá urýchlene k dispozícii vreckovku, nekýcha/nekašle do dlane, ale do rukáva v oblasti lakt'ovej jamky.
 - o Dodržiava dištančnú vzdialenosť najmenej 2 metre od inej osoby, napr. asistenta kňaza.
 - o Pri duchovnom rozhovore a sv. spovedi dodržiava odstup od spovedníka 2 metre (v prípade potreby - nedoslýchavosť i kratšiu vzdialenosť), nie je priamo tvárou ale bokom otočená k spovedníkovi. Vždy s ROR.
 - o Dodržiava organizačné opatrenia v priestoroch pred vstupom a po vstupe na vymedzené miesto pre duchovnú službu.
 - o Rešpektuje usmernenia v priestoroch určených pre duchovnú službu.

- Osoba poskytujúca duchovnú službu (duchovný):
 - o Nesmie poskytovať takúto službu v prípade:
 - klinických príznakov akútnej infekcie (zvýšená telesná teplota, kašeľ, sťažené dýchanie a pod.),
 - kontaktu s COVID-19 pozitívnou osobou,
 - nariadenej domácej izolácie, karantény a domácej liečby,
 - bez potvrdenia negatívneho výsledku po liečbe COVID-19,
 - bez testu Ag/ PCR viac ako 7 dní starého.
 - o Používa osobné ochranné pomôcky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor FFP2), chráni si oči (okuliare/ štít v prípade rozhovoru v bližšej vzdialenosti ako 2 metre napr. pri nedoslýchavých osobách).
 - o Dodržiava osobnú a respiračnú hygienu - správny postup pri kašľaní, smrkaní a kýchaní s použitím jednorazových vreckoviek po zložení rúška a otočení sa chrbtom k osobám v jeho blízkosti. V nevyhnutnom prípade, ak nemá urýchlene k dispozícii vreckovku, nekýcha/nekašle do dlane, ale do rukáva v oblasti lakt'ovej jamky.
 - o Pre osobnú potrebu by mal mať so sebou jednorazové vreckovky, igelitové vrecko (pre odkladanie použitých vreckoviek).

- Pri duchovnej alebo pastoračnej službe dodržiava odstup od prijímajúcej zúčastnenej osoby 2 metre (v prípade potreby - nedoslýchavosť) i kratšiu vzdialenosť, nie je priamo otočený tvárou ale bokom k účastníkovi.
- Pri výmene respirátora dodržať správny postup pri skladaní z tváre tak, aby si nekontaminoval tvár a ruky. Následne si vydezinfikovať ruky a použiť nový/ čistý respirátor.
- V prípade, že bude spovedať ďalšiu osobu (pri dodržaní požiadaviek) a má vlhký respirátor, je to potrebné vymeniť za nový respirátor.

Ad 4. Individuálne sv. prijímanie:

- Osoba prístupujúca k sv. prijímaniu:
 - Používa osobné ochranné prostriedky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor), vykonať dezinfekciu rúk alebo mať na rukách rukavice.
 - Veriaci si na veľmi krátku chvíľu zloží respirátor, dostane hostiu do rúk a vloží si ju do úst. Potom si prekryje ústa a nos respirátorom.
 - Pre osobnú potrebu by mal mať so sebou jednorazové vreckovky, igelitové vrecko (pre odkladanie použitých vreckoviek).
 - Dodržiava osobnú a respiračnú hygienu (správny postup).
 - Dodržiava dištančnú vzdialenosť najmenej 2 metre od ostatných osôb.
- Kňaz/ duchovný:
 - Používa osobné ochranné pomôcky, ktorými si kryje nos a ústa (respirátor), ak nie je očkovaný, tak chráni si oči a ideálne by bolo na tvár použiť ochranný štít.
 - Pri sv. prijímaní dodržiava maximálny možný odstup od prijímajúcej osoby tak, aby mohol bez problémov vložiť hostiu do rúk prijímajúceho.
 - Po skončení sv. prijímania si správnym spôsobom zloží osobné ochranné pomôcky, umyje ruky mydlom a vydezinfikuje.

Ad 5. Individuálna psychická prvá pomoc, kopingové stratégie zvládania stresu, krízy (vrátane duchovnej krízovej intervencie) alebo smútenia pri strate blízkej osoby:

- Riadi sa bodmi ad 1 – 3,
- Dodržiavanie pravidiel ROR (minimálne 2 metrový odstup, respirátor, dezinfekcia rúk),

V prípade sprevádzania a poskytovania duchovnej služby osobe pozitívnej na COVID-19 sa riadi nasledovnými pravidlami:

- Ak je poskytovateľ (duchovný alebo terapeut) zaočkovaný 2. dávkou vakcíny proti SARS-CoV-2, je možné, aby za dodržiavania ROR a použitia OOPP (jednorazový plášť alebo overal, jednorazové rukavice, návleky, štít, respirátor a pokrývka hlavy) po dĺžku nevyhnutnú pre poskytnutie individuálnej služby (odporúčame najkratšiu možnú dobu) poskytol takúto službu v nevyhnutnom rozsahu a prostredí.

- Ak nie je poskytovateľ (duchovný alebo terapeut) zaočkovaný, alebo je iba po 1. dávke, môže takúto službu vykonať, iba ak nie je iná primerane kompetentná osoba, ktorá by ho nahradila s tým, že je potrebné následne absolvovať dobrovoľnú izoláciu po dobu 14 dní a najskôr na 8. deň si urobiť PCR test.

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.
hlavný hygienik Slovenskej republiky